

Beslutningsforslag nr. B 110

Folketinget 2014-15

Fremsat den 26. marts 2015 af Finn Sørensen (EL), Jørgen Arbo-Bæhr (EL), Henning Hyllested (EL) og Christian Juhl (EL)

Forslag til folketingsbeslutning om indførelse af kædeansvar

Folketinget pålægger regeringen senest den 1. juni 2015 at fremsætte lovforslag til en generel lov om kædeansvar, således at hovedentreprenører og hovedleverandører af tjenesteydelser gøres økonomisk ansvarlige for henholdsvis underentreprenørers og underleverandørers forsømmelser, hvad angår:

- Forpligtelser over for det offentlige som skat, moms og bøder i forhold til arbejdsmiljølovgivningen samt manglende tilmelding til RUT-registret.

- Forpligtelser over for arbejdstagerne som løn, pension, feriepenge, forsikringer og andet, der måtte fremgå af kol-

lektive og individuelle aftaler mellem underleverandørerne og deres ansatte vedrørende løn- og ansættelsesvilkår.

- Forpligtelser over for afgørelser i det fagretlige og det civile retlige system truffet vedrørende ovennævnte spørgsmål.

Ved tjenesteydelser forstås ikke kun bygge- og anlægsopgaver, men også tjenesteydelser i bred forstand, herunder bl.a. rengøring, service m.m.

Bemærkninger til forslaget

Første gang et forslag om kædeansvar var til diskussion i Folketinget, var ved behandlingen af Enhedslistens beslutningsforslag om bekæmpelse af social dumping i efteråret 2008 (B 10, folketingsåret 2008-09), der bl.a. ville forpligte regeringen til at gennemføre en ordning svarende til den, der allerede dengang fandtes i Tyskland, og som forpligtede hovedentreprenører, hvis underentreprenører snød med løn, feriepenge m.m. Der henvises til B 10 som fremsat.

I december 2010 fremsatte Enhedslisten yderligere et beslutningsforslag om bestilleransvar (solidaransvar) (B 40, folketingsåret 2010-11, 1. samling). Der henvises til B 40 som fremsat.

Baggrunden for beslutningsforslaget var de mange eksempler på firmaer, der undergravede danske løn- og arbejdsvilkår og ordnede forhold på arbejdsmarkedet og undrog sig forpligtelser over for det skattefinansierede danske velfærdssamfund i form af skat, moms og sociale bidrag. Disse firmaer underminerede samtidig de ordentlige firmaer, der efterlever love og overenskomster gennem unfair konkurrence. Desuden var det en udbredt erfaring, at selv om disse firmaer blev dømt for ulovligheder eller brud på overenskomster, var det ofte umuligt at inddrage tilgodehaverne til såvel staten som lønarbejdere, der var blevet snydt, og bod til fagbevægelsen.

Beslutningsforslaget indebar derfor, at man gør den, der bestiller en opgave, ansvarlig i sidste ende. Det var fagbevægelsens opfattelse på dette tidspunkt, at et kædeansvar for hovedentreprenøren skulle indføres gennem overenskomstforhandlinger. Det var Enhedslistens opfattelse, at dette ikke skulle forhindre, at også bestilleren af en opgave skulle kunne stilles til ansvar.

Hverken beslutningsforslaget fra 2008 eller beslutningsforslaget fra 2010 fik nogen varm modtagelse blandt Folketingets partier, men da problemet kun voksede i omfang, blev Enhedslistens forslag fra 2010 genfremsat i april 2012 (B 71, folketingsåret 2011-12). Der henvises til B 71 som fremsat. Det skete, efter at den nuværende regering sammen med Enhedslisten ved finanslovforhandlingerne i 2011 havde sat en skærpet indsats mod social dumping på dagsordenen. Desværre havde den daværende regering bestående af Socialdemokraterne, SF og Radikale Venstre lige så lidt lyst til at gennemføre et bestilleransvar i nogen form, som det tidligere VKO-flertal havde haft.

Det beslutningsforslag om kædeansvar, som Enhedslisten nu fremsætter, er noget mindre vidtgående end beslutningsforslagene om bestilleransvar. Det er et beslutningsforslag, der pålægger hovedentreprenører og hovedleverandører et ansvar over for henholdsvis underentreprenørers og underleverandørers brud på forpligtelser overfor myndigheder, lønarbejdere og det fagretlige og civilretlige systems afgørelser om disse spørgsmål.

Der er flere grunde til, at Enhedslisten fremsætter netop dette beslutningsforslag.

For det første er problemerne med grov udnyttelse af ikke mindst udenlandske arbejdere, og visse virksomheders unddragelse af skattebetaling og andre samfundsmæssige forpligtelser ikke blevet mindre, tværtimod. Fagforeningerne melder løbende om store problemer, hvad dette angår, med sagen mod Metroselskabet, der for nylig blev dømt til at betale 22 mio. kr. til de ansatte som et skræmmende eksempel. (Se f.eks. Fagbladet 3F den 9. februar 2015: »Se de 5 største sager om social dumping«, <http://www.fagbladet3f.dk/temaer/metro/96930798bdfb4fb5a6d0745051ae2686-20150208-se-de-5-stoerste-sager-om-social-dumping>).

Den skærpede kontrol med sådanne firmaer, som er indført på baggrund af finanslovsaftalerne mellem regeringen og Enhedslisten, viser også, at der stadig er store problemer. F.eks. har SKAT indtil nu rejst krav for op imod 200 mio. kr. i sådanne sager, hvilket ikke er det samme, som at beløbet kommer ind, da mange af disse virksomheder er udenlandske.

For det andet er det med håndhævelsesdirektivet (direktiv 2014/67/EU) fastslået en gang for alle, at kædeansvar ikke strider mod EU-retten, som det ellers ofte er blevet fremført af modstanderne. Det samme fremgår af Wolff og Müllerdommen (EF-domstolens sag C-60/03 Wolff & Müller GmbH & Co. KG mod José Filipe Pereira Félix), der er mere vidtgående end direktivets minimumsbestemmelser. Dermed er et af modstandernes argumenter effektivt ryddet af vejen. Det kan da også konstateres, at flere og flere kommuner indbygger et kædeansvar i offentlige udbud.

For det tredje har stadig større dele af fagbevægelsen indset, at det er nødvendigt med en lovgivning på området, idet det ikke er lykkedes at få effektive regler om kædeansvar indført i overenskomsterne. Det gælder ikke blot BAT-kartellet, der har fremsat et konkret forslag herom for byggefagene, men f.eks. også FOA. Der henvises til Byggefagenes Samvirke den 22. august 2014: »Byggekartel: Fint med kædeansvarslov«, <http://byggsam.dk/p/byggekartel-fint-med-kaedeansvarslov-1>, og Ugebrevet A4 den 15. april 2014: »Kritik: Danmark vil smygge sig uden om kædeansvar«, http://www.ugebreveta4.dk/kritik-danmark-vil-smygge-sig-uden-om-kaedeansvar_19561.aspx.

I modsætning til tidligere har nogle af Folketingets partier rykket sig. Hvor SF har været undvigende og Dansk Folkeparti lodret imod Enhedslistens tidligere beslutningsforslag, er der nu positive udmeldinger i forhold til f.eks. BAT-kartellets udspil.

Det er på den baggrund, at Enhedslisten i beslutningsforslaget følger BAT-kartellets anbefalinger om at begrænse kædeansvaret til hovedentreprenøren/hovedleverandøren i

stedet for at genfremsætte Enhedslistens mere vidtgående forslag om bestilleransvar.

Skriftlig fremsættelse

Finn Sørensen (EL):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om indførelse af kædeansvar.

(Beslutningsforslag nr. B 110)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.